Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato: 24.05.2022
Vår ref: 2022/12980
Deres dato: 21.04.2022
Deres ref:

Stian Petter Pettersen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tonje Katrine Vaage, 32266629

Tillatelse til motorferdsel i forbindelse med rydding av to kanaler i Steinsfjorden biotopvernområde

Statsforvalteren gir Stian Petter Pettersen tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med rydding av to kanaler i Steinsfjorden biotopvernområde på eiendommene gbnr. 28/19 og 27/34 i Ringerike kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 7 bokstav j. Det er stilt vilkår til tillatelsen.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 21.04.2022 og telefonsamtale 23.05.2022. Det er søkt om tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med rydding av to kanaler i Steinsfjorden biotopvernområde på eiendommene gbnr. 28/19 og 27/34 i Ringerike kommune.

Det søkes om bruk av maskiner for å fjerne bioavfall etter rørskogen, samt annet avfall som har blitt skylt inn i kanalen. Vannstanden i Steinsfjorden er for tiden unormalt lav, og det er derfor nå gode forhold for å få gjennomført arbeidet. Det opplyses i søknaden at oppryddingsarbeidet er for stort i omfang til å kunne gjøres manuelt, ettersom kanalene ikke er blitt ryddet for takrør de siste årene. Det er derfor behov for maskinell hjelp. Søker ønsker å benytte seg av liten gravemaskin på 8,5 tonn og traktor med henger.

Tiltaket skal gjennomføres innen utgangen av 2023, og søker anslår at arbeidet kan gjennomføres på én helg. Gjennomføring av oppryddingen er avhengig av tilstrekkelig lav vannstand, men det skal etterstrebes å gjennomføre tiltaket utenom hekkeperioden for fuglearter i området. Område for oppryddingen er vist i figur 1 og 2. Det er kun avfall på overflaten som skal ryddes, og mudderbunnen skal ikke berøres av tiltaket.

Figur 1: Kart over tiltaksområdet. Grensen til verneområdet er markert med rød heltrukken linje, og området med behov for rydding av avfall er markert i gult.

Figur 2: Flyfoto av de aktuelle kanalene tatt 29.05.2021. Eiendomsgrensene er markert med rosa linje.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Steinsfjorden biotopvernområde. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Steinsfjorden biotopvernområde ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 22.06.2018. Formålet med verneområdet er å bevare et område som har særskilt betydning som økologisk funksjonsområde i form av nærings- og oppholdsområde for knoppsvane, sangsvane, toppand, stokkand, brunnakke, krikkand og sothøne, og som hekkelokalitet for makrellterne, hettemåke, fiskemåke, stokkand, toppand, siland, tjeld, knoppsvane, dverglo, gråmåke og sildemåke. Biotopvernområdet består av grunne, næringsrike vannarealer og sumpmarker som er viktige for rastende våtmarksfugl, i tillegg til øyer, holmer og skjær samt sjøområdet rundt disse. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

I biotopvernområdet er vegetasjonen vernet mot skade og ødeleggelse, jf. verneforskriften § 3 bokstav a. Det er forbudt å gjerne planter og sopp, inkludert lav, eller deler av disse fra biotopvernområdet. Artene som omfattes av verneformålet er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse, jf. verneforskriften § 3 bokstav b. Videre er området vernet mot ethvert tiltak som kan påvirke eller forstyrre de vernede artene eller deres livsbetingelser, jf. verneforskriften § 3 bokstav c. I henhold til verneforskriften § 5 bokstav d er motorferdsel på land ikke tillatt. Videre defineres hekketiden for fugl i området i verneforskriften § 5 bokstav a til å være fra 15. april til og med 31. juli.

I henhold til verneforskriften § 4 bokstav d er vedlikehold av anlegg som er i bruk på vernetidspunktet, i henhold til standard på vernetidspunktet og i samsvar med forvaltningsplanen,

tillatt i biotopvernområdet. Med vedlikehold menes tiltak eller arbeid for å opprettholde den standarden som kanalene hadde på vernetidspunktet. Dette betyr at det er tillatt å renske opp og rydde vegetasjon i kanaler innenfor gitte områder, samt manuell graving med spade i kanalene. Motorisert ferdsel på land i forbindelse med opprensking av kanalene er søknadspliktig, jf. verneforskriften § 5 bokstav d. Statsforvalteren kan gi tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med vedlikehold av kanaler, jf. verneforskriften § 7 bokstav j. Dette betyr ikke at du har krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi tillatelse i dette tilfelle.

Det følger av naturmangfoldloven (nml.) § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering
Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger, jf. nml. § 8. Vi har kjennskap til biotopvernområdet gjennom arbeidet med verneprosessen, forvaltning av området, kartlegginger, samt databasene Artskart fra Artsdatabanken og Naturbase fra Miljødirektoratet. Vi regner derfor kravet om et godt kunnskapsgrunnlag som oppfylt, og legger til grunn at det foreligger nødvendig informasjon om naturverdiene og tiltaket. Føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9, tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Steinsfjorden biotopvernområde inngår i et større nettverk av våtmarksområder rundt Tyrifjorden, og er av stor verdi for fugl knyttet til våtmark. Verneområdet består av de grunneste delene av fjorden, samt de viktigste hekkeholmene for fugl. Steinsfjorden er en grunn og naturlig næringsrik innsjø, med lite nedbørfelt og lav vannutskifting, og er derfor svært mye benyttet av våtmarksfugl til opphold og næringssøk gjennom hele den isfrie delen av året. Nord i Steinsfjorden ved tiltaksområdet er det blant annet registrert hettemåke, lomvi og åkerrikse, som alle er kategorisert som kritisk truet (CR) på den norske rødlista. Ved tiltaksområdet er det også registrert makrellterne (EN, sterkt truet), fiskemåke (VU, sårbar), og sothøne (VU), som er noen av artene som omfattes av verneformålet til biotopvernområdet. Det er ikke registrert viktige naturtyper i nærheten av tiltaksområdet.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen, jf. nml. § 10. Dette innebærer at virkningene av motorferdsel i forbindelse med opprensking av kanaler skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Verneverdiene er under et stort press fra omfattende fritidsaktivitet på fjorden og utviklingspress fra ulike samfunnsinteresser. Den samlede belastningen på naturverdiene i biotopvernområdet er derfor relativt stor. Motorferdselen vil kunne få forbigående konsekvenser for verneverdiene, og vil etter vår vurdering kunne øke den samlede belastningen noe.

I hekketiden, som i verneforskriften defineres fra 15. april til 31. juli, og når trekkfugl raster i området på våren/høsten, vil fuglelivet være særlig sårbart for en økning i den samlede belastningen. Det er derfor viktig at tiltaket gjennomføres utenom denne perioden. Vi har forståelse for at dette kan virke svært begrensende for den praktiske gjennomføringen av tiltaket med tanke på at motorferdselen avhenger av tilstrekkelig lav vannstand. Vi ønsker derfor å gi en tillatelse med relativt lang gyldighetstid slik at tiltaket kan gjennomføres når forholdene tillater det utenom hekketiden. Det er et høyt antall kanaler i Steinsfjorden, og det er laget en egen plan for vedlikehold av kanalene i takrørskogen i Åsa. Etter vår vurdering er behovet for vedlikehold av kanalene med maskinhjelp noe

som også kan bli aktuelt i andre deler av verneområdet, og vi kan ikke se at det er særlige forhold som gjør seg gjeldene i denne saken. I et verneområde hvor hensynet til hekkende fugl står sentralt kan derfor en tillatelse til bruk av motorkjøretøy for vedlikehold av kanaler skape en uheldig presedens både for dette verneområdet men og for tilsvarende saker i andre verneområder. Vi ønsker derfor ikke å åpne opp for at motorkjøretøy skal kunne benyttes i hekketiden for vedlikehold av kanaler inn til private eiendommer.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder tas i bruk, jf. nml. § 12. Det forutsettes derfor at tiltaket gjennomføres utenom hekketid for fuglearter i området hvor fuglelivet er særlig sårbart for forstyrrelser. Motorferdselen skal helst skje senhøst eller vinter dersom vannstanden tillater det, og skal ikke skje i perioden 15. april til og med 31. juli. Videre er det også kartlagt en rekke fremmede arter ved tiltaksområdet utenfor verneområdegrensene. For å hindre spredning av disse inn i verneområdet er det derfor særlig viktig at maskinene rengjøres for plantedeler og frø før tiltaket igangsettes.

Ved kjøring på barmark er det en risiko for at det oppstår kjøreskader i terrenget. For å begrense påvirkningen på vegetasjon og unngå kjøreskader er det viktig at det brukes en maskin med så lite marktrykk som mulig. Dersom det skulle oppstå vesentlige skader på terrenget vil prinsippet om kostnader ved miljøforringelse, jf. nml. §11, komme til anvendelse. Vi ber om at eventuelle vesentlige kjøreskader rapporteres til Statsforvalteren i Oslo og Viken og rettes opp omgående av tiltakshaver etter vår instruks.

Konklusjon
Tiltaket vil foregå i et begrenset tidsrom og i utkanten av biotopvernområdet. Motorisert ferdsel vil likevel kunne øke den samlede belastningen i verneområdet noe, og vil kunne ha en negativ påvirkning på hekkende fuglearter. I verneforskriften er det åpnet for at anlegg som er i bruk på vernetidspunktet, herunder kanaler, kan vedlikeholdes. Samtidig er hensynet til hekkende fuglearter trukket frem spesifikt i verneformålet til området. Etter vår vurdering kan det gis tillatelse til motorferdsel i forbindelse med opprensking av kanaler med hjemmel i verneforskriften § 7 bokstav j, så lenge tiltaket gjennomføres utenom hekketiden fra 15. april til og med 31. juli.

Vedtak
Statsforvalteren gir Stian Petter Pettersen tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med rydding av to kanaler i Steinsfjorden biotopvernområde på eiendommene gbnr. 28/19 og 27/34 i Ringerike kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 7 bokstav j.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Marktrykket på motorkjøretøy som benyttes skal være så lavt som mulig.
- Maskinene skal være rengjort før de brukes i biotopvernområdet slik at de ikke bringer med seg frø eller rotfragmenter av fremmede arter.
- Motorferdselen skal ikke skje i hekketiden som er en særlig sårbar tid for fugleartene i biotopvernområdet, det vil si i perioden 15. april – 31. juli.
- Korteste rute langs kanalene skal benyttes innenfor verneområdet. Eventuelle vesentlige kjøreskader skal umiddelbart rapporteres til Statsforvalteren i Oslo og Viken og må utbedres av tiltakshaver etter vår instruks.
- Tiltaket skal utføres innen 31.12.2023, og i løpet av to dager.
- Dokumentasjon på utført tiltak skal sendes Statsforvalteren i Oslo og Viken på sfovpost@statsforvalteren.no så snart tiltaket er gjennomført.

- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang
Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Tonje Katrine Vaage
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
RINGERIKE KOMMUNE Postboks 123 Sentrum 3502 HØNEFOSS